

Toimintakertomus 2008

TOIMINTA-AJATUS, TAVOITTEET JA PÄÄMÄÄRÄT

”Liiton tarkoitus valtakunnallisena keskusjärjestönä on toimia diabeteksen voittamiseksi ja hyvän hoidon takaamiseksi, tukea diabeetikoita ja vaikuttaa yhteiskunnassa diabeetikoiden ja heidän läheistensä elämänlaadun turvaamiseksi. Liitto toimii diabeteksen ehkäisemiseksi ja kansanterveyden edistämiseksi.” (Liiton säännöt 2 §)

Suomen Diabetesliitto ry toimii yhteiskunnallisena vaikuttajana diabeteksen ja sen lisäsairauksien ehkäisemiseksi sekä hoidon ja kuntoutuksen kehittämiseksi, valvoo diabeetikoiden etuja ja toimii suomalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Diabetesosaamisen kehittäjänä liitto edistää diabetesta sairastavien kuntoutumista ja sopeutumisvalmennusta, kouluttaa alan ammattilaisia, levittää diabetestietoa ja kehittää omalta osaltaan diabeteksen hoitoa ja hoidonohjausta. Diabeetikon tukijana liitto on paikallisyhdistysten muodostama kansalaisjärjestö, antaa suoraa tukea diabeetikoilla ja läheisille diabeteksen kanssa elämisessä sekä edistää diabeetikoiden elämän laatua.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ, TOIMINNAN TILA JA KEHITYSNÄKYMÄT

Sosiaali- ja terveysjärjestöt ovat nykyään hyvin ristiriitaisessa toimintaympäristössä. Yhtäältä järjestöjen vapaaehtoistoimintaan ladataan suuria odotuksia, mutta toisaalta juuri niiden vapaaehtoisuuden tielle asetetaan yhä tiukempia rajoja milloin tulosvastuullisuuden, milloin verotuksen nimissä. Vapaaehtoinen toiminta yhteiskunnassa voi sinänsä hyvin, mutta kanavoituuko se tänä päivänä järjestöjen ja yhdistysten kautta? Diabetesliiton jäsenyhdistysten jäsenmäärä on lähestulkoon polkenut paikoillaan viime vuodet, vaikka diabeetikoiden lukumäärä kasvaa voimakkaasti koko ajan.

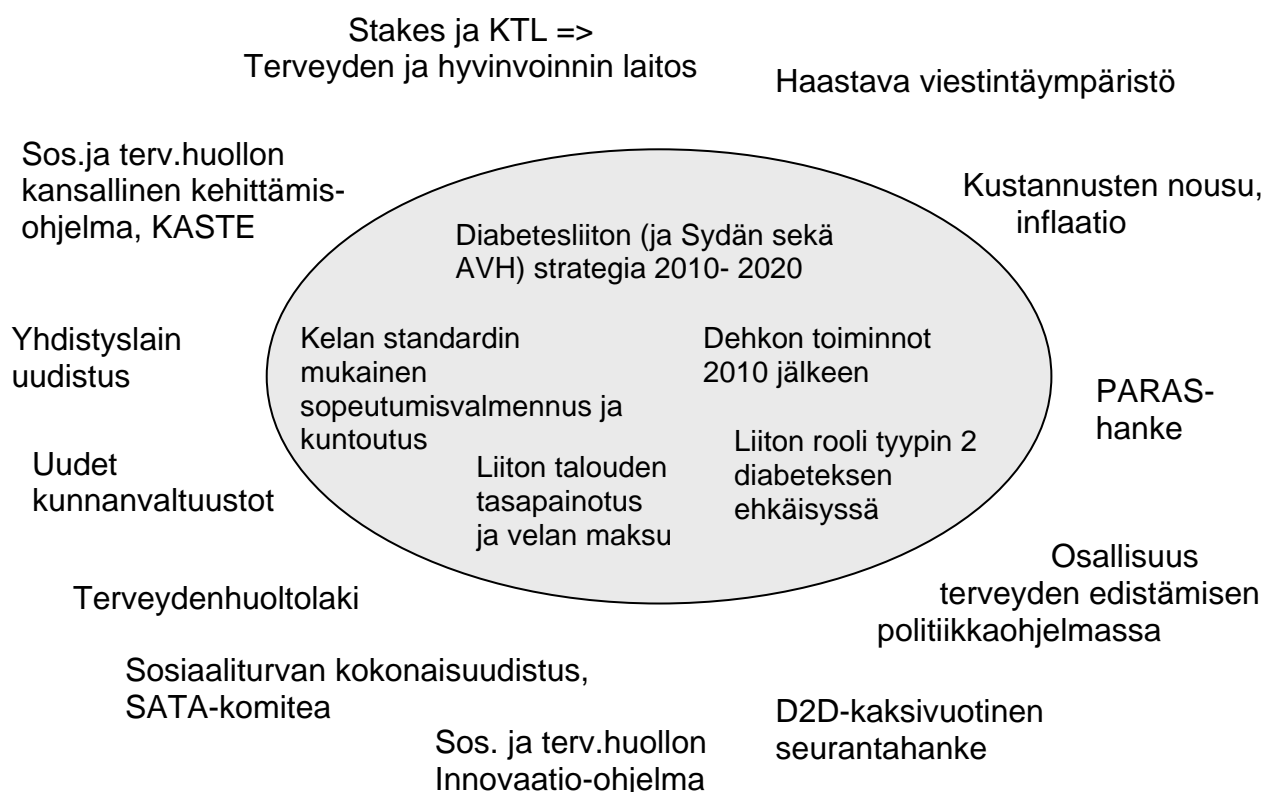
Diabetesliiton toiminnan tulevaisuus on vahvasti pohdittavana, kun vuoden 2010 liittokokoukseen ja Diabeteksen ehkäisy- ja hoidon kehittämisohjelman, Dehkon (2000-2010) jälkeiseen aikaan tehdään strategisia linjauksia. Tämä keskustelu on jo aloitettu vuoden 2008 puolella ja se jatkuu edelleen.

Liiton palvelutoimintaa määrittivät toimintavuonna keskeisesti Kansaneläkelaitoksen diabeteskuntoutusta koskevan standardin käyttöönotto ja sen pohjalta järjestetty kuntoutuspalveluiden tarjouskierros koskien vuosia 2009-2010.

Liitolla on takanaan taloudellisesti raskas laajennus- ja peruskorjaushanke, ja lisäksi sen toimintaedellytyksiin vaikuttavat välittömästi julkisen talouden kireät näkymät sekä valtion että kuntien puolella.

Liiton taloudellinen tila heikkeni nopeasti toimintavuoden aikana, ja talouden tasapainottaminen on kuluvan vuoden ja vuosien 2010-2012 tärkein tavoite toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi.

Diabetesliiton keskeiset toiminnot ja toimintaympäristö 2008-2009

DIABETESLIITON VARSINAINEN TOIMINTA

Yhteiskunnallinen vaikuttaminen

Lainsäädäntö

Lääkekorvaukset:

- viitehintajärjestelmän valmistelun seuranta ja siihen vaikuttaminen, lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle sekä kuulemistilaisuus eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnassa
- lääkekorvausjärjestelmän seuranta.

Vammaisetuudet:

- 1.1.2008 voimaan astuneen vammaisetuslain toimeenpanon seuranta
- vaikuttaminen Kelan uusiin alle 16-vuotiaiden vammaistukietuuksia koskeviin ohjeisiin tapaamisten ja kirjelmien avulla
- hallintovalitusten perustelujen laatimista kansalaisten tekemien valitusten tueksi liittoon tulleen asiakaspalautteen pohjalta.

Terveydenhuoltolakiesitys:

- yhteinen lausunto Sydänliiton kanssa.

Terveydenhuollon asiakasmaksut:

- järjestöjen yhteinen kannanotto terveydenhuollon asiakasmaksujen korottamatta jättämiseksi (sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain ja -asetuksen muutos 1.8.2008)
- maksukattojen yhdistämisen osalta sosiaaliturvan uudistamiskomitean työskentelyn seuranta ja kommentointi.

Diabeetikoiden lääkkeet

- Diabetesliitto ja Sydänliitto esittivät Kansaneläkelaitoksen sosiaalilääketieteelliselle neuvottelukunnalle diabetesta sairastavien lipidilääkityksen ja kohonneen verenpaineen lääkityksen Kela-korvausten saattamista ajan tasalle ja yhdenvertaisiksi sepelvaltimotautia sairastavien kanssa (http://www.diabetes.fi/sivu.php?artikkeli_id=5415)
- yhdessä muiden järjestöjen kanssa käynnistettiin tutkimus, jonka aiheena on pitkäaikaissairaiden taloudellisista syistä lunastamatta jääneet reseptilääkkeet, tutkimus valmistuu 2009.

Haittaluokkauudistus

- uudistuksen seuranta ja lausunnon valmistelu, lausunto annettiin tammikuussa 2009 (http://www.diabetes.fi/sivu.php?artikkeli_id=5368); alkuperäinen säädös on sosiaali- ja terveysministeriön päätös numero 1012 (23.12.1986).

Diabeetikkolapset

- turvallinen diabeteksen hoito koulupäivän aikana -koulutustilaisuuksia terveydenhuollon yksiköissä ja oppilaitoksissa eri puolella Suomea
- yhteistyötä opetushallituksen ja sosiaali- ja terveysministeriön kanssa valtakunnallisen suosituksen aikaansaamiseksi pitkäaikaissairaiden lasten koulupäivän aikaisesta hoidosta, suositus tulossa 2009.

Kunnallisvaalit

- kampanjointia yhdessä Sydänliiton kanssa (www.pomminpurkajat.fi)

Diabeetikon sosiaaliturva

- puheenjohtajuus järjestöjen yhteisessä sosiaaliturvaopashankkeessa, opas valmistuu 2009.

Eduskunnan diabetestyöryhmä

- työryhmän aloitteesta Kelan valtuutetut käsitteivät kokouksessaan alle 16-vuotiaan vammaistuen myöntämisperusteisiin koskevia epäkohtia
- ryhmä kokoontui kahdesti.

Diabetesliiton lääkarineuvosto

- lääkarineuvoston asiantuntijuutta käytettiin, kun vaikutettiin alle 16-vuotiaan vammaistuen myöntämisperusteisiin diabeetikoille, laadittiin liiton lausuntoa haittaluokkauudistuksesta ja tehtiin esitystä lipidilääkkeiden korvaustason parantamiseksi diabeetikoille. Lisäksi lääkarineuvostossa päivitettiin diabeetikoiden raskaudenaikaisen hoidon ohjetta.
- lääkarineuvosto kokoontui kahdesti.

Ravitsemustoimikunta

- keskeisiä käsiteltyjä aiheita olivat liiton ravitsemusviestinnän profiilin nosto, sosiaali- ja terveystieteiden oppilaitosten ravitsemusopetuksen parantaminen, elintarvikkeiden pakkausmerkintöjä koskevaan EU-prosessiin vaikuttaminen, vähähiilihydraattista ruokavaliota koskevaan keskusteluun osallistuminen ja liiton julkaiseman ravitsemusaiheisen aineiston kehittäminen
- toimikunta kokoontui kolmesti.

Diabeetikon asevelvollisuus

- liitto oli yhteydessä pääesikuntaan diabeetikoiden vapaaehtoista asevelvollisuutta koskeneen kokeilun johtopäätösten tekemiseksi
- alkuvuodesta 2009 pääesikunta tiedotti, että vapaaehtoinen asevelvollisuus on mahdollista Riihimäen Viestirykmentissä tietyin kriteerein.

Diabetesyhdistysten ja terveydenhuollon välinen yhteistyö

Vuodesta 2003 vuoden 2008 puoliväliin yhdistysten ja terveydenhuollon välistä yhteistyötä seurattiin tasoluokituksella:

O = ei yhteistyötä

A = tiedotus, molemminpuolinen tiedonvälitys

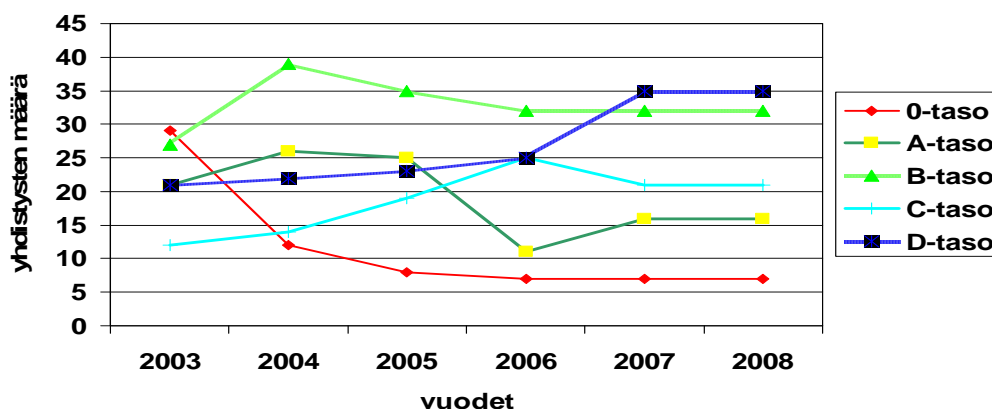
B = tapahtumat, yhteisesti järjestetyt tapahtumat

C = ryhmätoiminta, yhteisesti järjestettyä ryhmätoimintaa

D = yhteistyöryhmä, säännöllisesti, ainakin kerran vuodessa kokoontuva ryhmä paikallisen diabeteshoidon edellytysten turvaamiseksi ja kehittämiseksi.

	2003	2008
O =	29 yhdistystä	7 yhdistystä
A =	21 yhdistystä	16 yhdistystä
B =	27 yhdistystä	32 yhdistystä
C =	12 yhdistystä	21 yhdistystä
D =	21 yhdistystä	35 yhdistystä

Yhteistyö on kehittynyt hyvin viiden vuoden aikana. Ilman mitään yhteistyötä olevien yhdistysten määrä on pudonnut 29:stä 7:ään, ja yhteistyöryhmien määrä on noussut huomattavasti. Yhteisen ryhmätoiminnan kehitys on kuitenkin ollut hidasta.

Diabeteksen ehkäisyn ja hoidon kehittämisohjelma, Dehko 2000-2010

Dehkon kahdeksas toimintavuosi painottui tutkimukseen, selvityksiin ja kahden viimeisen toimintavuoden projektien esivalmisteluun. Ohjelman pääalueita ajatellen työ painottui erityisesti diabeteksen hoidon laadun kehittämiseen.

Diabeteksen hoidon laadun kehittäminen

FinDM II -tutkimus diabeteksen ja sen lisäsairauksien esiintyvyydestä ja ilmaantuvuudesta käynnistyi yhteistyössä Stakesin (vuodesta 2009 Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, THL) kanssa. Tutkimus on jatkoa aiemmin julkaistulle Diabetes Suomessa -tutkimukselle. Vuonna 2008 saatettiin loppuun edellisvuonna käynnistetyt kattavat diabeteksen hoidon laatumittaukset sekä aikuisten että lasten osalta. Mittaukset tehtiin yhteistyössä Conmedic Oy:n kanssa. Diabeetikon elämänlaatumittari -tutkimusmenetelmää testannut ja samalla suomalaisten diabeetikoiden elämänlaatua selvittänyt *Diabetes ja elämänlaatu* -tutkimus toteutettiin Dehko-projektina.

Diabetesosaamisen kehittämisellä valmistui selvitys terveydenhuollon ammattilaisten diabetesaiheisesta perus- ja täydennyskoulutuksesta. Selvityksen pohjalta laadittiin suositukset kyseisen koulutuksen järjestämisestä. Selvityksen tulokset ja suositus koottiin *Diabetes terveystieteen koulutuksessa* -julkaisuksi. Moniammatillisen täydennyskoulutusohjelman järjestämisestä tehtiin esiselvitys, jolla tutkittiin Kansainvälisen diabetesliiton, IDF:n luoman *Diabetes Education Modules* -koulutusohjelman toteuttamismahdollisuuksia Suomessa. Tämä koulutusohjelma rakennetaan ja pilotoidaan Diabetesliiton koulutuspalveluiden luotsaamana projektina Dehkon kahden viimeisen toimintavuoden aikana.

Diabetekseen liittyviä kustannuksia selvittävä tutkimus *Diabeteksen taloudelliset kustannukset Suomessa 1998-2007* kokosi maailmanlaajuisestikin ainutlaatuisen tutkimusaineistonsa erilaisista rekistereistä. Tutkimustulokset ovat käytettävissä keväällä 2009, samoin kuin kaikkien muiden edellä mainittujen selvitysten raportit.

Diabeteksen hyvän hoidon laatumittarit päivitettiin ja julkaistiin näppärässä työkalumuodossa, jotta laatuksiteerit löytäisivät helposti paikkansa terveystieteen ammattilaisten taskuista ja työpöydiltä ja ohjaisivat siten hoitoa käytännössä. Kuntoutuslaitosten ravitsemispalvelujen laatuksiteerit päivitettiin, ja *palvelujen itsearviointia* varten julkaistiin sähköinen lomake liiton internetsivuilla.

Diabeetikon omahoidon tukeminen

Diabeetikon omahoidon tukemisen toimintasektorilla valmistui uudentyyppisenä työkaluna kaksiosainen julkaisu *Suuntaviivoja tyyppin 1 diabeetikon hoitoon ja kuntoutukseen*. Tämän työkalun toinen osa on tarkoitettu diabeetikoiden käyttöön, toinen terveydenhuollon ammattilaisille. Suomen Diabetes Education Study Group, DESG ry:n kanssa käynnistyi yhteistyöprojekti, jonka tavoitteena on tuottaa suositustyyppinen ohjeistus riittävän ja asianmukaisen hoidonohjauksen varmistamiseksi kaikille diabeetikoille. Omaseurannan tueksi käynnistettiin *Luotettava ja tavoitteellinen omaseuranta* -suosituksen tuottaminen. Suosituksen mittaustekninen osuus valmistuu yhteistyössä LabQuality Oy:n vieritestauksen laatuprojektin kanssa, muu osuus toteutuu Diabetesliiton asiantuntijatyönä.

Tyyppin 2 diabeteksen ehkäisy

Dehkon Tyyppin 2 diabeteksen ehkäisyohjelman toimeenpanohankkeen D2D:n jatkohanke *Diabeteksen ja sydän- ja verisuonisairauksien ehkäisy osaksi terveydenhuollon arkea* saattoi loppuun D2D:n tietojenkeruun ja raportoinnin. Valtakunnallinen loppuraportti ja sairaanhoitopiirikohtaiset raportit valmistuivat pääosin vuoden loppuun mennessä. D2D-hanke

tuotti 260 toimintamallia ja runsaasti tutkimuksellista tietoa diabeteksen ehkäisytoimien vaikuttavuudesta. Dehko jatkaa ehkäisevän toiminnan tukemista läheisellä yhteistyöllä D2D:n seurantahankkeen kanssa. Tämä D2D-sairaanhoitopiirien yhteishanke jatkaa D2D:n tutkimus-, julkaisu- ja levittämistyötä.

Sosiaali- ja terveysministeriön, Terveyden edistämisen politiikkaohjelman ja Suomen Sydänliitto ry:n kanssa valmisteltiin *Valtimoterveyttä kaikille* -projekti levittämään tyypin 2 diabeteksen ja sydän- ja verisuonitautien seulontaan ja ehkäisyyn kehitettyjä malleja. Projekti käynnistyy maaliskuussa 2009 Diabetesliiton ja Dehkon alaisuudessa.

Dehko osallistui Diabetesliiton julkaiseman *Tunnetko Diabeteksen?* -lehden kustantamiseen ja mittavaan jakeluun. Kuntaliiton kanssa järjestetyn yhteistyöseminaarin pohjalta julkaistiin *Diabetes on ehkäistävissä, mutta asialla on kiire* -lehtinen päättäjille.

Tapahtumat

Vuonna 2008 järjestettiin kaksi alueellista Dehko-päivää, mutta merkittävintä tällä toiminta-alueella oli kuitenkin tammikuun 2009 valtakunnallisen suurkatselmuksen organisointi- ja valmistelutyöt. Dehko-ohjelma oli mukana diabeteksen ja sen lisäsairauksien ehkäisyä käsitelleessä WCPD-kongressissa mm. viidellä abstraktilla ja näyttelyosastolla. Dehko osallistui myös EASD-kongressin Association Village- näyttelyyn.

Viestintä ja julkaisutoiminta

Toimintavuonna vahvistui käsitys diabetesviestinnän vastaanottajajoukon jakautumisesta monenlaisiin alaryhmiin. Diabetes-lehden lukijatutkimus osoitti lehden peruslukijoiden enemmistön olevan varttunutta väkeä, jolle tiedon ja tuen hankinta internetistä on vierasta. He saavat lehdestä luotettavana pitämäänsä tietoa ja paljon tukea diabeteksen kanssa elämiseen. Jonkin verran jännitteitä on ilmassa tyypin 1 ja 2 diabeetikkojen sekä eri ikäryhmien välillä suhteessa kunkin ryhmän erityisaiheiden käsittelyyn niin Diabetes-lehdessä kuin mediassa ylipäänsä. Diabetes-lehden levikin kasvu on pysähtynyt, mutta verkkopalvelun käyttäjäkunta lisääntyy kaiken aikaa. Samaan ilmiöön kuulunee painetun opasmateriaalin menekki: sen kysynnässä ei näy millään tavalla diabeetikkojen määrän huomattava lisääntyminen vuosi vuodelta.

Diabetesliiton on tulevana vuosina panostettava verkkopalveluun, mutta samalla sen on elinvoimansa säilyttääkseen harkittava mahdollisuutta, että osa sähköisistä palveluista suunnattaisiin vain jäsenille. Samaan aikaan Diabetes-lehteä on kehitettävä vaativassa tehtävässä: sen on pitkän päälle aihevalinnoissaan ja käsittelytavoissaan tarjottava kiinnostavaa sisältöä yhä eriytyville lukijaryhmilleen. Tarpeen on myös käyttää lehteä aiempaa tietoisemmin järjestöidentiteetin vahvistamisessa ja jäsenhankinnassa. Diabetesaineistojen tuotannossa on pyrittävä entistäkin käytännönläheisempään ja asiakaslähtöisempään opasmateriaaliin ja tukemaan hoitohenkilöstön työtä diabetesneuvonnassa.

Ravitsemus oli toimintavuonna viestinnän keskeinen teema, joka läpäisi niin lehtien sisällöt kuin näyttelytoiminnankin. Terveelliseen syömiseen ja muihin terveyttä edistäviin elintapoihin liittyvä viestintä ja julkiseen ravitsemuskeskusteluun osallistuminen on Diabetesliiton jäsenkunnan, kaikkien diabeetikoiden ja tyypin 2 diabeteksen ehkäisyn kannalta merkityksellistä myös lähivuosina.

Diabetesliiton rooli edunvalvojana on entistä enemmän polttopisteessä, kun terveydenhuollon palvelut diabeetikoille heikkenevät ja hoidon edellytyksissä tapahtuu huonontumista. Liiton edustajien näkyvyyttä mediassa tulisi edistää, jotta sen yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen liittyvä

aktiivinen toiminta tulisi julkisuuteen ja lisäisi näin myös järjestön vetovoimaa diabeetikoiden keskuudessa.

Maailman diabetespäivän teemana oli lasten diabetes, ja päivää vietettiin vaihtelevin teemoin ja tavoin. Medianäkyvyyttä saavutettiin vaatimattomasti. Apteekkien osallistuminen oli jälleen aktiivisinta. Teemapäivää sellaisena kuin sitä on vietetty vuodesta 1991 lähtien kaipaa ajanmukaistamista, mikäli sen avulla halutaan kiinnittää tehokkaasti huomiota haluttuihin diabetesasioihin.

Liiton jäsenyyden, lehtien, diabetesaineistojen sekä kurssi-, koulutus- ja asiantuntijatoiminnan markkinointia pitää tehostaa.

Lehdet

- Diabetes-lehden levikki oli 61 661 LT (61 264)¹ ja teemanumeroiden aiheina ruoka ja työelämä.
- Diabetes ja lääkäri -lehden painos oli keskimäärin 18 300 (17 900) ja teemoina ravitsemus - Hyvä tietää ravinnosta -artikkelisarjan muodossa - sekä ikäihmisen diabetes marraskuussa.
- Inspis-nuortenlehden painos oli 11 500 (12 000) ja syksyn numeron teemana oli ruoka.

Uudet diabetesaineistot

- Diabeetikon ruokavaliosuositus
- Diabeetikon ruokavalinnat -esite, myös ruotsiksi
- Diabeetikon sosiaaliturva 2008 -opas, myös ruotsiksi
- Tunnetko diabeteksen? -lehti
- Tyypin 1 diabetes ja joustava monipistoshoido -opas
- Diabetes ja silmät -opas
- Diabeteksen ruokavinkit -keittokirja
- Korkean ja matalan verensokerin tuntemukset -lehtinen, myös ruotsiksi
- Lasten diabetes Suomessa -lehtinen, myös ruotsiksi
- What do I do now? How to manage the risk of type 2 diabetes? -opas

Diabetesaineistojen välitys

- Maksullista diabetesaineistoa välitettiin noin 61 000 kpl (50 000).
- Diabetes-ensitietolehteä välitettiin noin 27 000 kpl (34 000).
- Tyypin 2 diabeteksen riskiryhmille suunnattua Tunnetko diabeteksen? -lehteä jaettiin Seura- ja Viva-lehden välissä (levikit 89 000 ja 46 000) sekä noin 100 000 kpl perusterveydenhuollon ja työterveyshuollon käyttöön sekä näyttelyissä.
- Tyypin 2 diabeteksen riskitestilomaketta välitettiin noin 200 000 (250 000).

Verkkopalvelu

- Latauksia oli keskimäärin 75 000 ip-osoitteesta joka kuukausi.
- Suosituimmat sivut olivat Kohtauspaikka-keskustelupalsta, Lehdet ja Tietoa diabeteksestä.
- Sivustoon uudet osiot: Päättäjille, Tyypin 1 diabeteksen hoito, Ruoka ja Raskausdiabetes
- Osallistuttiin kansallisen TerveSuomi-portaalin, järjestöportaalin ja Pieni päätös päivässä -sivuston suunnitteluun ja tuotantoon.
- Julkaistiin yhdessä Sydänliiton kanssa www.pomminpurkajat.fi

¹ Edellisen vuoden 2007 vastaava luku sulkeissa, ellei toisin mainita

Näyttelytoiminta

- Terveystenhoitajapäivät
- Sairaanhoidajapäivät
- Diabeteshoitajien koulutuspäivät
- WCPD-kongressi
- RAY-juhlakietue
- Ravitsemusterapeuttien yhdistyksen opintopäivät
- Terveys ja hyvä olo –tapahtuma
- Valtakunnallinen diabeteskoulutuspäivä

Yhdistystoiminnan tuki

Diabetesyhdistyksiä oli vuoden 2008 lopussa 108. Toimintavuonna perustettiin liiton ensimmäinen valtakunnallinen diabeetikoiden yhdistys, Nuorten Diabetesyhdistys. Yhdistys suuntasi toimintansa 18-30-vuotiaille, ja liiton nuorisotoimikunta puolestaan kohdisti sitä 13-18-vuotiaille. Lisäksi toimintavuonna perustettiin Lounais-Suomen Diabetes ry ja purettiin Ilomantsi-Tuupovaaran diabetesyhdistys. Liittoon kuului neljä ammatillista jäsenyhdistystä.

Diabetesyhdistysten yhteenlaskettu jäsenmäärä oli 54 693 (55 625), ja niiden jäsenmäärä laski 932 hengellä (+ 842). Lapsidiabeetikkoja jäsenrekisterissä oli 3 400 (3 847). Ammatillisten jäsenyhdistysten 2 532 (2 486) jäsentä mukaan lukien - mutta ilman lapsijäseniä - liiton kokonaisjäsenmäärä oli 57 225 (58 111). Jäsenistä ruotsinkielisiä oli 2 711 (2 688).

Jäsenmäärän laskuun vaikutti osaltaan Turun seudun diabetesyhdistyksen toiminnan päättyminen vuonna 2007. Yhdistyksellä oli jäseniä 3 738, ja näistä siirtyi toimintavuoden aikana 2 079 jäsentä Lounais-Suomen Diabetekseen, joten nettotappio oli 1 679 jäsentä.

Diabetesliiton jäsenmäärän kehitys ei ole missään suhteessa diabeetikkomäärän kasvuun. Lääkekorvaukseen oikeutettujen diabeetikoiden määrä toimintavuoden lopussa oli 197 598, ja kasvua edellisvuoteen oli 13 094. Toimintavuonna siis epäonnistuttiin lähentymästä liittokokouksen asettamaa tavoitetta: 100 000 jäsentä vuonna 2010. Toimintavuonna tehtiin suunnitelma viestinnällisestä jäsenhankintakampanjasta vuodelle 2009.

Järjestösastoon kuului viisi aluesuunnittelijaa ja järjestöpäällikkö. Syksyllä 2008 Etelä-Suomen, Pohjois-Suomen ja Keski-Suomen aluesuunnittelijat sanoutuivat irti toimistaan. Kahdenkymmenen vuoden kokemus on osoittanut, että aluetyöntekijöiden vaihtuvuus on suurta, ja loppuvuodesta tehtiin päätös aluetoimistojen sulkemisesta ja järjestötyöntekijöiden työpaikkojen keskittämistä Diabeteskeskukseen. Näin on mahdollista tukea työntekijöitä moniammatillisen ja asiantuntevan työyhteisön kautta. Toimintavuoden aikana uusia työntekijöitä ei vielä rekrytoitu.

Aluetoiminnassa onnistuttiin kolmannella kokeilukerralla tekemään alueelliset toimintasuunnitelmat täsmällisemmin kuin aiemmin. Asiaa edisti se, että aluetoimikunnat tukivat taloudellisesti yhdistysten osallistumista alueellisille järjestöpäiville. Aluetoiminnan rahoituksen turvin yhdistykset tuottivat huomattavan määrän tapahtumia diabeetikoiden omahoidon tueksi.

Toimintasuunnitelma toteutui enimmäkseen kaavaillusti. Ruotsinkielisen toiminnan suhteen selkeä takaisku oli RAY:n kielteinen päätös ruotsinkielisen osa-aikaisen järjestösihteerin palkkaamisesta. Tämä oli kolmas kielteinen päätös asiasta.

Koko vuoden teemaksi nostettiin perhe- ja perhekerhotoiminta, mikä mukaili Maailman diabetespäivän lasten diabetes -teemaa. Yhteistyössä Opintotoiminnan Keskusliiton kanssa toteutettiin Terve perhe toimii -hanke. Hankerahoitusta käytettiin perhekerhon ohjaajien seminaariin

ja Maailman diabetespäivän perheristeilyyn, jolle osallistui yli 300 henkeä: diabeetikkolapsia, vanhempia, isovanhempia ja sukulaisia. Jokaiselle ryhmälle oli tietoiskuja ja luentoja diabeetikkolapsen elämän tukemisesta. Yhdistyksille annettiin tavallista suurempi starttiraha kannustamaan perhekerhojen perustamista. Tavoitteena oli perhekerhojen määrän lisäys, ja tässä onnistuttiin. Toimintavuoden aikana perustettiin seitsemän uutta perhekerhoa, ja niiden yhteismäärä toimintavuoden lopussa oli 47. Perhekerhon ohjaajille julkaistiin opas.

Kunnallisvaalit olivat osa edunvalvontaa ja huomion kiinnittämistä kuntavaikuttamiseen. Yhdistyksille tiedotettiin Pomminpurkajat-verkkosivustosta, joka luotiin yhteistyössä Sydänliiton kanssa. Yhdistyksille toimitettu Pomminpurkajat-lehtinen ja nettisivusto toimivat työvälineinä yhdistysten vaikuttamisoperaatioissa tulevien kuntapäätäjien suuntaan. Tässä onnistuttiin toimintasuunnitelman mukaisesti.

Paras-hankkeen mukanaan tuomat kuntaliitokset tiedotettiin yhdistyksille, joita asia koski ja annettiin ohjeita toiminnan suhteen.

Toimintasuunnitelmassa oli tavoitteena uudenmuotoisen nuorisotoiminnan kehittäminen nuorisotoimikuntamallin sijaan. Tavoitteessa ei ihan onnistuttu, mutta nuorisotoimikunnan avuksi saatiin vapaaehtoisia eri tilaisuuksista. He lupautuivat kysyttäessä projekteihin ja tapahtumien suunnitteluun. Nuorten osalta saatiin myös päänavaus yhteispohjoismaiseen toimintaan, sillä nuorisotoimikunnan edustaja oli mukana pohjoismaisten diabetesliittojen kokouksessa.

Toimintasuunnitelman ulkopuolinen, mittava hanke oli liiton osallistuminen Raha-automaattiyhdistyksen 70-vuotisjuhlakiertueeseen 11 paikkakunnalla eri puolella Suomea. Kesätapahtumia oli kesäkuusta elokuuhun, ja aikaa käytettiin yhteensä 18 päivää. Diabetesliitossa kehitettiin tyypin 2 diabeteksen riskitestistä tapahtuman kunniaksi tietokoneella pelattava riskipeli. Kesän aikana pari tuhatta suomalaista testasi riskinsä sairastua diabetekseen. Teltassa kävijöille jaettiin myös Tuijota napaasi -ilmapalloja ja painettua diabetesmateriaalia.

Toimintavuonna aloitettiin keskustelu järjestötoiminnan tulevaisuudesta. Tavoitteena oli nostaa esiin tulevaisuuden haasteita nykytilanteen pohjalta. Keskustelua käytiin sekä liittohallituksessa että -valtuustossa. Keskustelut olivat samalla valmistautumista vuoden 2010 liittokokoukseen. Toimintavuonna aloitettu pohdinta jatkuu vuoden 2009 aikana yhdistyksissä.

Kansainväliset suhteet

Toimintavuoden suurin yksittäinen tapahtuma oli liiton yhdessä Kansanterveyslaitoksen kanssa järjestämä 5th World Congress on Prevention of Diabetes and its Complications -kongressi (WCPD) Helsingissä. KTL vastasi kongressin ohjelmasta, ja liitto hoiti talouden ja käytännön järjestelyt yhdessä kongressitoimiston kanssa. Kokouksen ohjelma oli erittäin korkeatasoinen, ja puhujat edustivat diabetestutkimuksen maailmanlaajuista kärkeä. Kokouksen osanottajamäärä, 1 500 osanottajaa, oli odotettua vähemmän, ja siksi kongressi jäi vajaa 30 000 euroa tappiolliseksi - vielä RAY:n tappiontakeun jälkeenkin. Kokous oli kuitenkin järjestämisen arvoinen ja osanottajien palaute erinomaisen hyvää.

IDF Euroopan vuosikokous ja Together We Are Stronger -seminaari pidettiin Maltalla syyskuussa. Suomen ehdokas järjestön hallitukseen ei tullut hyväksytyksi. Keskeisin yksittäinen IDF Euroopan ajama asia EU:ssa oli elintarvikkeiden pakkausmerkintöjä koskeva uudistus, joka tosin siirtynee vuoden 2009 EU-vaalien jälkeiseen aikaan.

Pohjoismainen yhteistyö jatkui jo perinteisen kahden kokouksen muodossa. Helmikuussa pidettiin pohjoismaisten puheenjohtajien ja toiminnanjohtajien kokous, ja elokuussa pohjoismainen yhteistyökokous Tukholmassa. Pohjoismainen yhteistyö tarvitsee uudistamista. Tukholman kokous oli nelipäiväisenä liian pitkä ja käsiteltävät aiheet vaihtelivat liian paljon. Suomesta kokoukseen osallistui poikkeuksellisen iso delegaatio, sillä kokous järjestetään Suomessa 2009.

Toimintavuodelle haettiin ulkoministeriön rahoitusta lähialueyhteistyöprojektiin Karjalan Tasavallan Diabetesliiton kanssa, mutta hakemusta ei hyväksytty. Hakemus jätettiin edelleen vuosille 2009-2010, ja yksivuotinen määräraha saatiin vuodelle 2009.

Liitto osallistui Euroopan diabetestutkijoiden yhdistyksen, EASD:n kongressin järjestönäyttelyyn syyskuussa Roomassa.

Kuntoutuksen, koulutuksen ja asiantuntijatoiminnan henkilökunta osallistui oman alansa kansainvälisiin ammatillisiin kokouksiin ja verkostoihin, joita ovat mm. EASD:n Study Groupit ja Euroopan diabeteshoitajien järjestö, FEND.

KUNTOUTUS, KOULUTUS JA ASIANTUNTIJAPALVELUT

Diabeetikoiden kuntoutuskurssit toteutuivat kokonaisuutena suunnitellusti, lukuun ottamatta työikäisten eläkeläisten kurssseja (B-kurssit). Tilauskoulutus ja ammatilliset täydennyskoulutuskurssit toteutuivat myös hyvin, poikkeuksena painonhallintaohjaajakoulutus. Henkilöstökulut olivat noin 23 000 euroa alle budjetin. Toiminnan noin 100 000 euron alijäämä vuoden 2008 talousarvioon nähden johtui mm. lisääntyneistä kiinteistökuluista ja poistoista (noin 55 000 euroa), suunniteltua vähäisimmistä asiantuntijapalvelujen myynnistä talon ulkopuolelle (noin 20 000 euroa) ja liiton muille toimintasektoreille (noin 50 000 euroa). Jälkimmäiseen olivat syynä mm. sairauslomat ja Kelan kuntoutuskurssien raskas hakuprosessi, joka työllisti huomattavasti, koska kaikki kurssit suunniteltiin uudelleen.

Kuntoutus

Vuonna 2008 Diabeteskeskuksen kurssseille osallistui yhteensä 1 330 henkilöä (1 282) ja kurssivuorokausia toteutui yhteensä 8 676 (8 401). Eri kurssseille vuosina 2005-2009 osallistuneiden henkilöiden lukumäärät ja kurssivuorokaudet on eritelty liitteessä. Kuntoutuskurssien budjetoidut vuorokaudet toteutuivat kokonaisuutena kutakuinkin suunnitellusti. Alle budjetin toteutuivat Kelan näkövammaisten ja munuaissairaiden kurssi sekä terveydenhuollon maksusitoumuskurssi tyypin 2 diabeetikoille. Eläkeläisten kurssseista RAY:n tukemat B-kurssit jäivät alle budjetoidun.

Kela on tehnyt uusia linjauksia, jotka liittyvät sen kustantaman harkinnanvaraisen sairausryhmäkohtaisen kuntoutuksen kohderyhmiin. Tulevaisuudessa ei enää järjestetä tyypin 2 diabeetikoiden sopeutumisvalmennuskurssseja, mutta vaikeahoitoisille tyypin 2 diabeetikoille järjestetään 9 + 5 vuorokautta kestäviä kuntoutuskurssseja ja 5 + 5 + 5 vuorokautta kestäviä kurssseja henkilöille, joilla on metabolinen oireyhtymä (MBO). Edelleen Kelan linjauksiin kuuluu, että vaikeahoitoisille tyypin 1 diabeetikoille järjestetään 5 vuorokauden ja 5 + 5 vuorokauden sopeutumisvalmennuskurssseja, mutta kuntoutuskurssseja heille on vain munuaissairauden tai näkövammaisuuden perusteella.

Diabeteskeskukseen haettiin Kelan sairausryhmäkohtaisessa tarjouskilpailussa koskien vuosia 2009-2011 (optio 2012) myös MBO-kurssseja, mutta ne menivät hinnan perusteella muualle. Kela myös vähensi Diabeteskeskuksesta ostamiaan vuoden 2009 kurssivuorokausia noin 16 %. Aikuisten kurssivuorokaudet vähenivät 27 %, ja kurssirakenteen muutos vähensi henkilömäärää vielä enemmän: tyypin 1 diabeetikoille on tarjolla 144 (170) kurssipaikkaa

sopeutumisvalmennuskursseille ja tyypin 2 diabeetikoille 72 (147) paikkaa kuntoutuskursseille. Koska uutena avauksena Diabeteskeskukseen saatiin Kelan perhekurssi, kurssivuorokausien vähennys vuodelle 2009 on kokonaisuudessaan noin 16 %.

Kelan uusi diabeteskuntoutuksen standardi on vaativa, ja kurssien hakuprosessi oli erittäin työläs, haun pisteytys ei suosi pieniä yksiköjä eikä huomioi riittävästi laatua. Kelan väheneviä vuorokausia paikataan markkinoimalla aktiivisesti 5 vuorokauden maksusitoumuskursseja terveydenhuollolle.

RAY:n tukemat eläkkeellä olevien diabeetikoiden kurssit ovat Diabetesliiton järjestötoimintaa, ja liiton kurssitoiminta toimii palvelun tuottajana. Lisäksi järjestetään kurssipaikkoja eläkeläisille, jotka tulevat terveydenhuollon maksusitoumuksella. Vuonna 2008 eläkkeellä olevia diabeetikoita ja heidän perheenjäseniään osallistui kursseille 214 henkilöä (211). RAY:n tukemille lomapainotteisille virikeviikoille osallistui 75 diabeetikkoa tai perheenjäsentä (36). Työikäisten eläkeläisten (B-kurssien) kysyntä on toistuvasti laskenut ja edullisempien lomaviikkojen kysyntä vastaavasti lisääntynyt. Vuoden 2009 aikana eläkeläisten kurssien ohjelma, resursointi ja hinta käydään tarkasti läpi ja tältä pohjalta laaditaan suunnitelma tuleville vuosille. Yhteistyössä Kuurojen palvelusäätiön kanssa toteutettiin kuurojen ja kuurosokeiden 2 vuorokauden jatkokurssi 8 henkilölle.

Hoitopaikkojen maksusitoumuksilla toteutettiin 6 vuorokauden perhekursseja yhteensä 7. Kursseille osallistui 122 diabeetikkolasta (119), 233 vanhempaa (215) ja 124 sisarusta (119) eli yhteensä 469 henkilöä (485). Hoitopaikkojen maksusitoumuksilla toteutettavat diabeetikkonuorten 6 päivän kurssit on jaettu ikäryhmän mukaan. 12-15-vuotiaiden kursseille osallistui 110 diabeetikkonuorta (98 vuonna 2007 ja 95 vuonna 2006). 16-20-vuotiaiden kurssilla on sekä Kelan että terveydenhuollon paikkoja, ja viime vuonna kurssille osallistui 17 nuorta (13).

Kaikkiin kurssiohjelmiin ei sisälly lääkärin ja jalkojenhoitajan vastaanottoa. Tällöin kurssilainen voi itse varata ja maksaa vastaanoton ja saa siitä Kela-korvauksen. Vuonna 2008 lääkärin maksullisella vastaanotolla kävi 433 henkilöä (306) ja maksullisella jalkojenhoitajan vastaanotolla 315 henkilöä (136).

Vuonna 2008 kurssiviikkojen laatupalautteiden kokonaisarvioiden keskiarvo oli 4,4 (asteikolla 0-5). Kurssityypistä riippuen 28 % - 63 % osallistujista antoi arvosanaksi erinomainen. Kelan kurssilaisten osalta seurattiin myös terveystilaa kaksiosaisten kurssien aikana, ja sekä painossa että sokeritasapainossa todettiin merkitsevät korjaantumiset.

Koulutus

Kurssit ja koulutuspäivät Diabeteskeskuksessa

Toimintavuonna 542 (489) terveydenhuollon ammattihenkilöä osallistui Diabeteskeskuksen järjestämiin koulutuksiin, mistä kertyi yhteensä 1 655 kurssivuorokautta (1 347). Suosituin kurssi on edelleen Diabeetikon hoidon peruskurssi, jonka suosio näyttää säilyvän vuosien varrella.

Tilauuskoulutus ja asiantuntijaluennot

Tilauuskoulutuksia ja asiantuntijaluentoja tuotettiin terveydenhuollon ja eri yhteisöjen tarpeisiin sekä yhteistyössä koulutusta järjestävien tahojen kanssa. Vuoden aikana tavoitettiin yli 4 800 kuulijaa (3 056). Opetustunteja toteutui yhteensä 427 (408), ja tilaisuuksia oli kaikkiaan 100 (80).

PPP-painonhallintaryhmien ohjaajakoulutus

Aikanaan erillisenä hankkeena Sydänliiton kanssa kehitetty painohallintaryhmien ohjaajien koulutus jatkuu edelleen, joskin Diabetesliitolta kysytty koulutus on vähentynyt. Avoimena tarjottiin kahta koulutusta, joista toinen peruutettiin vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Lisäksi järjestettiin yksi tilauskoulutus Kansalais- ja työväenopistojen liitolle. Ohjaajakoulutuksiin osallistui kaikkiaan 36 henkilöä (87).

Uusi malli ryhmäohjaukseen – keskustelukartat

Kansainvälisen diabetesliiton, IDF:n Euroopan aluejärjestön tukemana ja Eli Lillyn sponsoroimana tuotiin Suomeen tyypin 2 diabeetikoiden ohjausta tukevat keskustelukartat, jotka ovat osa maailmanlaajuisia Diabetes Keskustelut -ohjelmaa. Kartat on tuottanut Healthy Interaction. Suomen Diabetesliitto tukee ohjelman levittämistä Suomessa myymällä kouluttajapalveluja.

Asiantuntijapalvelut

Neuvontapuhelin

Soittajalle maksuttomaan neuvontapuhelimeen vastaa diabeteshoitaja kolmena päivänä viikossa noin kahdeksana kuukautena vuodessa. Vuonna 2008 neuvontapuhelimeen soitti 1 394 henkilöä (1 421), joista 73 % oli diabeetikkoja, 14 % diabeetikkojen omaisia, 7 % hoitohenkilökuntaa ja 6 % muita asiasta kiinnostuneita. Yleisimmin kysyttiin sosiaaliturvaan ja psyykkisiin ongelmiin liittyviä asioita sekä etsittiin tietoa ja vahvistusta diabeteksestä sairautena sekä sen lääkehoidosta ja ravitsemuksesta. Terveystieteiden tutkimuskeskusten resurssit ja lääkäripula heijastuivat erityisesti soittajien kysymyksissä ja keskustelun tarpeessa. Puhelinliikenteen kustannus oli 4 332 euroa.

Muu sisäinen asiantuntijapalvelujen myynti

Kurssitoiminnan henkilöstö osallistui diabetesaineistojen sisällöntuotantoon, Dehko-hankkeisiin ja tarjosi asiantuntemustaan järjestötoimintaan yhteensä lähes 100 viikon työpanoksella (sisältäen neuvontapuhelimen), mikä oli kuitenkin selvästi alle suunnittelun. Kurssitoiminnan kustannuspaikkaseuranta oli sisäänajovaiheessa, ja liiton sisäisten asiantuntijapalvelujen myynti kirjautui taloushallintoon toteutunutta vähemmän.

Dehko-hankkeena tehtävää Terveystieteiden tutkimuskeskusten diabetesosaamiskarttaa (TeDika) pilotoitiin ja raportoitiin neljässä terveydenhuollon organisaatiossa ja Helsingin kotihoidon läntisellä alueella. Käyttöönottoprosessia arvioitiin ja kehitettiin saatujen kommenttien pohjalta. Osaamiskarttaa tarjotaan maksullisena palveluna työyhteisöille diabetesosaamisen kehittämiseen.

Henkilöstöpalvelujen myynti

Liiton ulkopuolelle myytävä asiantuntijatyö vähentyi. Parina aikaisempaa vuotena oli yksittäisiä määräaikaista asiantuntijahankkeita. Ravitsemusterapeuttipalvelua myytiin D2D-hankkeen tehtäviin Pirkanmaan sairaanhoitopiirille noin yhdeksän viikon ajan. Henkilöstöpalvelujen myynti voi jatkossa tuoda lisätyötä, mutta kovin laajaa mahdollisuutta siihen ei ole.

Harjoittelijat

Kurssitoiminnan henkilöstön työpanosta käytetään harjoittelijoiden ohjaukseen. Diabeteskeskuksessa harjoitteli vuonna 2008 jalkaterapeuttiopiskelija Stadian ammattikorkeakoulusta ja liikuntaneuvojaopiskelija Varalan Urheiluopistosta.

Vierailuryhmät

Suurin osa vierailukäynneistä oli samanaikaisesti koulutustilaisuuksia. Diabetesyhdistysten vierailuja oli vuonna 2008 kaikkiaan 5 (11) ja osallistujia kaikkiaan 172 henkilöä (393). Yhdistysten vierailut ovat vähentyneet viimeisten vuosien aikana merkittävästi. Perinteiseen Pediatriklubiin osallistui tammikuussa 125 henkilöä (114) ja Diabetestutkijoiden syysseminaariin 68 henkilöä (60).

Hallinto

Liittovaltuusto kokoontui sääntömääräisiin kokouksiinsa. Kevätkokous pidettiin 17.-18. toukokuuta, ja sääntömääräisten asioiden lisäksi käsiteltiin Tampereen Diabetesyhdistyksen aloite valtuuston ja hallituksen asiakirjojen julkaisemisesta diabetesyhdistysten ekstranetissä Työkalupakissa sekä annettiin kannanotto kunta- ja palvelurakenneuudistuksesta. Toimintaseminaarin aiheena oli vuorovaikutustaidot järjestötoiminnassa.

Liittovaltuuston syyskokous pidettiin 22.-23. marraskuuta, ja siinä käsiteltiin sääntömääräisten asioiden lisäksi aluetoiminnan työjärjestystä. Toimintaseminaarissa ja sen ryhmätöissä käsiteltiin diabeetikoiden järjestötoiminnan tulevaisuutta organisaatiokonsulttien vetämänä.

Liittohallitus kokoontui vuoden aikana seitsemän kertaa. Ensimmäistä kertaa järjestettiin elokuussa hallituksen kesäseminaari, jossa tarkasteltiin liiton ja yhdistysten toiminnan tilaa ja tulevaisuuden näkymiä. Seminaarin veti henkilöstökonsultti, ja seminaarista laadittu yhteenveto toimi pohjana myös liittovaltuuston jatkotyöskentelylle.

Liittovaltuuston ja -hallituksen jäsenluettelot ovat toimintakertomuksen liitteenä.

Liittohallituksen asettamien asiantuntijaelinten, ohjausryhmien ja muiden työryhmien kokoonpanot ovat myös toimintakertomuksen liitteenä.

Henkilöstö

Diabetesliiton tärkein voimavara ovat ihmiset itse, sekä luottamushenkilöt että liiton henkilökunta. Liiton henkilöstöpolitiikan tarkoituksena on ohjata toimintaa niin, että liitto toteuttaa parhaalla mahdollisella tavalla tehtäviään. Tavoitteena on työhönsä sitoutunut ja motivoitunut, tyytyväinen sekä kriittinen henkilökunta.

Diabetesliiton toiminta on jaettu selkeisiin vastuualueisiin, joilla kullakin on vastuuhenkilönsä. Vastuuhenkilöistä muodostuva johtoryhmä kokoontuu viikoittain. Toiminnan johtamisessa pyritään tehtävien pitkälle vietyyn delegointiin ja työntekijöiden itsenäiseen vastuuseen tuloksesta.

Johtoryhmä

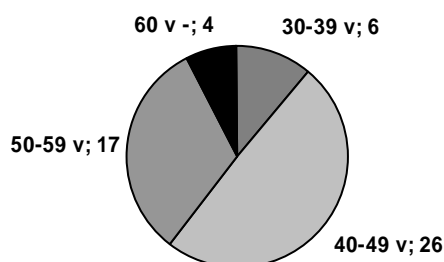
toimitusjohtaja – yleisjohto ja kansainväliset asiat
 ylilääkäri – kuntoutus, koulutus ja asiantuntijapalvelut
 koulutuspäällikkö – ammatillinen täydennyskoulutus
 viestintäpäällikkö – viestintä- ja julkaisutoiminta
 järjestöpäällikkö – järjestötoiminta
 talouspäällikkö – taloushallinto, markkinointi ja henkilöstöasiat
 Dehkon pääsihteeri – Diabeteksen ehkäisyn ja hoidon kehittämisohjelma

Johtoryhmän toimintaan osallistui myös Tyypin 2 diabeteksen ehkäisyohjelman toimeenpanohankkeen D2D:n valtakunnallinen koordinaattori.

Tunnusluvut

Toimintavuonna tehtiin 72 (73) henkilötyövuotta. Vakinaisen henkilöstön keski-ikä oli 47,9 (46,9) vuotta ja keskimääräinen palveluksessa oloaika 16,5 vuotta (14,5). Sijaisia ja määräaikaaisia oli keskimäärin 17 (16). Työsuhteita oli tilikauden aikana yhteensä 138 (152) ja palkkionsaajia 233 (294).

Henkilöstön ikärakenne

Työehtosopimus

Suomen Diabetesliitto ry on järjestäytynyt työnantajana Sosiaalialan työnantajaliittoon. Diabetesliitossa noudatetaan Sosiaalialan järjestöjä koskevaa työehtosopimusta.

Työhyvinvointi

Tyky-toiminta jatkui edellisen vuoden tapaan. Sen keskeisimmät asiat olivat kehityskeskustelut, työpaikkaruokailu, ammatillinen koulutus, ergonomiaoitus, sisäinen tiedotus sekä liikuntana fysiokimppajumppa, kuntosali ja liikuntasetelit. Työhyvinvoinnin professori Marja-Liisa Manka piti esimiestehtävissä toimiville esimiesvalmennuskoulutusta. Hän piti myös koko henkilöstölle työhyvinvointikoulutuksen. Työterveyshuollosta vastasi Suomen Terveystalo.

Henkilöstön hyvinvointia ja jaksamista kuvaavat sairauspoissaolot lisääntyivät lähes kaksinkertaiseksi. Sairauspoissaolopäiviä oli 12,7 (6,8) henkilötyövuotta kohti. Tähän rajuun kasvuun vaikuttivat keskeisesti kolmen henkilön pitkät sairauslomat, joiden vaikutus oli 5,8 sairauspoissaolopäivää henkilötyövuotta kohti.

Toimintavuoden aikana otettiin käyttöön työyhteisen sisäinen intranet, jossa julkaistiin viikoittain henkilöstötiedote Dip. Henkilöstöyhdistys Dippo järjesti kymmenen tapahtumaa, joihin osallistui yhteensä 223 henkilöä.

Koulutus

Eri ammattiryhmät osallistuivat oman ammattitaitonsa ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi alansa koulutustilaisuuksiin. Kurssitoiminnan kansainvälisen tason ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi kurssihenkilöstö osallistui kansainvälisiin kongresseihin. Toimintavuonna järjestettiin kaksi koko henkilöstöä koskevaa tiedotus- ja koulutustilaisuutta, joista toisen teemana oli turvallisuus ja toisen työhyvinvointi. Koulutuskustannusten – koulutus-, koulutusajan palkka-, matka- ja majoituskustannusten – yhteismäärä oli 101 065 euroa eli 1 403 euroa/henkilötyövuosi.

Talous

Kestävällä pohjalla oleva talous on Diabetesliiton toiminnan perusedellytys. Taloushallinnon tehtävä on huolehtia liiton talouden suunnittelusta, tehokkaasta hoidosta ja seurannasta. Ajan tasalla oleva ja oikean tilannekuvan antava talousraportointi ohjaa liiton päätöksentekoa.

Diabetesliiton taloudellinen asema heikkeni merkittävästi kuluneen tilikauden aikana. Taloudelliseen asemaan vaikuttivat keskeisesti seuraavat tekijät: toiminta kääntyi alijäämäiseksi, laajennus- ja peruskorjaushankkeen kustannukset ylittivät reilusti kustannusarvion ja WCPD 2008 -kongressi jäi taloudellisesta tavoitteestaan.

Liiton toiminnan kokonaistuotot olivat 6,1 miljoonaa euroa ilman kongressin tuottoja. Tämä oli 3,1 % alle budjetin. Vastaavat kulut olivat 0,3 % suuremmat kuin talousarviossa. Budjetti oli laadittu 100 000 euroa alijäämäiseksi, mutta tulos oli 134 802,46 euroa alijäämäinen. Keskeisin syy alijäämävyyteen tulokseen oli se, että tärkeimmät tuloerät jäivät joko ennalleen tai vähenivät edellisestä vuodesta. Tärkeimpiä tuloeria ovat RAY-avustukset, ilmoitus- ja aineistomyynti sekä jäsenmaksut. Koulutus, kuntoutus ja asiantuntijatoiminnan alijäämä oli 142 808 euroa.

WCPD 2008 -kongressi onnistui tapahtumana erinomaisesti, mutta taloudellinen tulos jäi 28 835,93 euroa alijäämäiseksi siitä huolimatta, että kongressiin saatiin 200 000 euroa RAY:n avustusta alijäämän kattamiseen. Alijäämä jaettiin keskinäisen sopimuksen mukaisesti tasan liiton ja Kansanterveyslaitoksen kesken. Erittely tuloksesta on tuloslaskelman liitetiedoissa.

Diabeteskeskuksen laajennus- ja peruskorjaushanke oli laajennuksen osalta kustannusarvion mukainen, mutta peruskorjaus ylitti selvästi arvioidut kustannukset. Keskeiset syyt kustannusarvion ylittämiseen olivat päärakennuksen yllättävien kosteusvaurioiden korjaaminen sekä Virkkulan peruskorjauksen laajuus. Virkkulan kiinteistön yleiskunto, rakenteet ja lämmöneristävyys sekä sähkö- ja putkityöt osoittautuivat paljon alkuperäisiä arvioita heikommiksi. Kiinteistön peruskorjaus pienemmässä laajuudessa olisi kuitenkin mennyt osittain hukkaan. Virkkulan peruskorjauksen valmistuminen siirtyi tammikuulle 2009. Suunnitelmissa olleet lämmitysjärjestelmän uusiminen ja rantasaunan peruskorjaus jouduttiin siirtämään myöhemmäksi. Laajennus- ja peruskorjaushankkeen kustannukset vuonna 2008 olivat 1 500 332,89 euroa. Tästä summasta RAY:n investointiavustus oli 210 402 euroa.

Liitto sai RAY:n yleisavustusta 852 000 euroa, kohdennettuja A-avustuksia yhteensä 542 000 euroa ja projektiavustusta D2D-hankkeeseen 176 048 euroa.

Liiton maksukyky ja -valmius heikkenivät huomattavasti

Varainhankinta toteutui suunnitellussa laajuudessa. Merkittävimmät varainhankintamuodot olivat joulumerkkikeräys ja arpajaiset. Jäsenmaksutuotot vähenivät 1,3 %.

Taloudellisen toimintaympäristön syvä ja nopea kriisi on jo vaikuttanut liiton tuottoihin. Tuottoja tuskin pystytään nostamaan lähivuosina. Tämän vuoksi liiton talous joudutaan tasapainottamaan.

KUNTOUTUS v. 2005-2008**Kurssi****PERHEKURSSIT (TH maksusitoumus)**

Lapset

Vanhemmat

yli 10 v sisarus

4-10 v sisarus

alle 4 v sisarus

NUORTEN KURSSIT

Nuoret, 12-15 v. TH ms

Nuoret, 16-17(20) KELA

Nuoret, 16-17 v. TH ms

SOPEUTUMISVALMENNUS**AIKUISILLE**

T1D 5 vrk KELA

T1D 5 vrk TH maksusitoumuksella

T1D vaikeavammainen, KELA

T1D 8 vrk päiväkurssi KELA

T1D 5+5 vrk KELA

T1D 5+5 vrk TH maksusitoumuksella

T2D 5+5 vrk KELA

T2D 5+5 vrk TH maksusitoumuksella

T2D vaikeavammainen KELA

perheenjäsenet

T2D 8 vrk päiväkurssi KELA

T2D 5 vrk maksusitoumukskurssi

MUNUAISSAIRAIDEN KURSSI

KELA 12 vrk harkinnanvarainen

KELA 12 vrk vaikeavammainen

12 vrk TH maksusitoumuksella

perheenjäsenet 6 vrk

NÄKÖVAMMAISTEN KURSSI

KELA 11+6 vrk harkinnanvarainen

KELA 11+6 vrk vaikeavammainen

perheenjäsenet 5 vrk

KUUROT TAI KUUROSOKEAT

	Henkilöt				Kurssivuorokaudet			
	2008	2007	2006	2005	2008	2007	2006	2005
Lapset	122	119	112	131	732	714	672	786
Vanhemmat	223	215	190	236	1338	1290	1140	1416
yli 10 v sisarus	30	34	30	41	180	204	180	246
4-10 v sisarus	71	82	64	56	426	492	384	336
alle 4 v sisarus	23	35	26	29	138	210	156	174
NUORTEN KURSSIT								
Nuoret, 12-15 v. TH ms	110	98	95	111	660	588	570	666
Nuoret, 16-17(20) KELA	14	13	16	14	84	78	96	84
Nuoret, 16-17 v. TH ms	3			2	18			12
SOPEUTUMISVALMENNUS								
AIKUISILLE								
T1D 5 vrk KELA	96	104	106	112	480	520	530	560
T1D 5 vrk TH maksusitoumuksella	6	3	8	8	30	15	40	40
T1D vaikeavammainen, KELA		1				10		
T1D 8 vrk päiväkurssi KELA	8	8	8	8	64	64	64	64
T1D 5+5 vrk KELA	84	62	63	61	840	620	630	610
T1D 5+5 vrk TH maksusitoumuksella			2	1			20	10
T2D 5+5 vrk KELA	132	152	155	153	1320	1520	1550	1530
T2D 5+5 vrk TH maksusitoumuksella		5	1	3		50	10	30
T2D vaikeavammainen KELA		1		2		10		10
perheenjäsenet				2				20
T2D 8 vrk päiväkurssi KELA	16	15	15	16	128	120	120	128
T2D 5 vrk maksusitoumukskurssi	6	4	7		30	20	35	
MUNUAISSAIRAIDEN KURSSI								
KELA 12 vrk harkinnanvarainen	4	8	8	8	48	96	96	96
KELA 12 vrk vaikeavammainen	4	4	4	4	48	48	48	48
12 vrk TH maksusitoumuksella				1				12
perheenjäsenet 6 vrk	6	5	1	8	72	60	12	96
NÄKÖVAMMAISTEN KURSSI								
KELA 11+6 vrk harkinnanvarainen	7	7	4	6	119	119	68	84
KELA 11+6 vrk vaikeavammainen	8	2	8	6	136	28	136	102
perheenjäsenet 5 vrk	4	3	7	5	20	15	35	25
KUUROT TAI KUUROSOKEAT	10	10	10	16	50	50	50	80

KOULUTUKSET v. 2006-2008

DIABETESLIITON JÄRJESTÄMÄT KOULUTUKSET	Kurssien lukumäärä			Osallistujamäärä			Kurssivuorokaudet		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Diabeteskeskuksessa:									
Diabeetikon hoidon peruskurssi	5	5	6	144	131	162	720	655	810
Ruotsinkielisten diabeteshoitajien koulutuspäivät	1	0	0	20	0	0	40	0	0
Lasten ja nuorten diabeteksen hoito	1	1	1	20	17	16	60	51	48
Diabetestiimien koulutukset	3	3	3	73	72	78	219	216	234
Diabeetikon hoidon peruskurssi lääkäreille	1	1	1	17	23	17	34	46	34
Työterveyslääkärien ja -hoitajien koulutuspäivät	2	1	1	31	34	14	62	68	28
Ravitsemusterapeuttien koulutuspäivät	2	0	1	42	0	32	83	0	64
Diabetes, jalat ja liikunta	0	0	1	0	0	9	0	0	27
Mielenterveys ja diabetes	1	0	1	23	0	12	23	0	24
Diabeetikko kuntoutujana	0	0	1	0	0	18	0	0	54
Diabeetikko vuodeosastolla	1	1	0	28	34	0	84	102	0
Diabetes ikä-ihmisellä	1	1	0	10	11	0	30	33	0
Keittiöhenkilökunnan koulutus	0	1	0	0	9	0	0	18	0
Koulutus apteekkien diabetesyhdyshenkilöille	1	3	0	48	158	0	48	158	0
Diabeetikko koti(sairaanhoidon)asiakkaana *	1	0	0	16	0	0	32	0	0
Diabetes, lisäsairaudet ja hoidonohjauksen erityishaasteet	1	0	0	16	0	0	48	0	0
Ryhmäohjaus diabeetikon hoidonohjauksen tukena	1	0	0	7	0	0	14	0	0
Diabeetikon hoito, lääke- ja hoitotarvikeyrit.Työntekijöille	1	0	0	25	0	0	48	0	0
Painonhallintaryhmäohjaajien koulutus	1			22			110		
Yhteensä	24	17	16	542	489	358	1655	1347	1323
Diabeteskeskuksen ulkopuolella:									
Aikuisen diabeetikon hoito ja hoidonohjaus tänään	1	0	0	28	0	0	140	0	0
Painonhallintaryhmäohjaajien koulutus	1	5	6	14	87	109	70	435	545
Painonhallinnan ohjaajien täydennyskoulutuspv:t		0	1	0	0	16	0	0	32
Kaikki yhteensä	26	22	23	584	576	483	1865	1782	1900

TILAUSKOULUTUS TYÖPAIKOILLA JA LUENNOT KOULUTUSTILAISUUKSISSA 2006, 2007 ja 2008

	Tilaaajat lkm	Tilaisuudet lkm	Opetus tunnit	Kuulijat lkm			Koulutus vrk
v. 2008	53	100	427	4867			2111
v. 2007	47	80	408	3056			1844
v. 2006	68	68	331	2213			1203

LIITTOVALTUUSTO

Puheenjohtaja
I varapuheenjohtaja
II varapuheenjohtaja

Professori Matti Uusitupa
Kauppatieteiden maisteri Anders Lauren
Toiminnanjohtaja Marja-Leena Väisänen

Jäsenet:

AHOLA Seija
AHONEN Eija † 6.7.
ARVOLA Leena-Marjatta
AULIO Terttu
HAIKO Tuula
HEIKKINEN Marjo
HIRVI Ilkka
HYVÖNEN Raija
HÄNNINEN Jouko
HÄRKÖNEN Leena
JÄRVETAUS Jussi
KALVIA Marja
KEVIN Camilla
KIVIHARJU Martti
KOKKO Taisto
KOPONEN Sauli
KOSKI Pekka
LIUKKONEN Eero
LOIHURANTA Urpo
MÄTTÖ Arja
NIEMI Eero
NUORA Aapo
PAASIKIVI Kaija
PALDANIUS Maarit
PARKKAMÄKI Stina
PELTOLA Pinja
PUUSTI Eija
PÄÄKKÖNEN Paavo
RANTAKANGAS Antti
RANTANEN Erkki † 16.5.
RAUTAVIRTA Marja
RUOTSALAINEN Pirkko
RÄIHÄ Ensio
SIISKONEN Marja
SILTANEN Pasi
SIMONEN Ritva
SNELMANN Jorma
VARIS Ismo
WICKMAN Kaj
VIITANEN Helmi
VÄHÄTALO Markku
VÄÄTÄINEN Arvo

Henkilökohtaiset varajäsenet:

KOSKINEN Leena
KALLIO Sinikka
VÄHÄKUOPUS Marja-Liisa
SALMELA Sinikka
SAASTAMOINEN Kaija
SUUTARI Markku
(ei varajäsentä käytettävissä)
KARJALAINEN Maija
TIIPPANA Arja
(ei varajäsentä käytettävissä)
SUOMENSALO Mariariitta
LEEVE Eija
WELKE Wilfried
KUKKONEN Jouni
OJALA Jaana
KOKKO Toivo
KIISKI Aarne
HAKALA Esko
(ei varajäsentä käytettävissä)
VEHNIÄINEN Irja
SUVELA Marja-Liisa
PURO Reino
SAUNAMÄKI Anu
LÖNNQVIST Mauno
VÄNTÖNEN Juha
SALO Riitta
SAVOLAINEN Juhani
KESONEN Hannu
HELIN Liisa
SAARIO Seppo
HOLMLUND Erja
HYRÖNMÄKI Sirpa
KALLIONPÄÄ Veikko
MONTONEN Olavi
REKOLA Unto
JÄRVENPÄÄ Leena
ANDERSSON Armas
LUUKKONEN Aulikki
LARACHI Carina
VESA Paula
BJÖRKMAN Marjaliisa
KÄRKKÄINEN Toivo

LIITTOHALLITUS

Puheenjohtaja Toimittaja Kirsti Talsi-Sirkka
 I varapuheenjohtaja Päätoimittaja Heikki Hakala
 II varapuheenjohtaja Lääkäri Liisa Hiltunen

Jäsenet: Haapakoski Juhani
 Jussila Mauri
 Pajarinen Riitta
 Rintala Tuula-Maria
 Saarinen Timo
 Österberg Hanne

LÄÄKÄRINEUVOSTO

Puheenjohtaja:
 Dosentti Tiinamaija Tuomi, Helsinki, 17.5. saakka ja lähtien

Varapuheenjohtaja:
 Lastenendokrinologian erikoislääkäri Päivi Tapanainen, Oulu, 17.5. saakka ja lähtien

Sihteeri:
 Sosiaali- ja terveystieteiden asiantuntija Riitta Koivuneva, Diabetesliitto

Jäsenet:
 Sisätautien ja endokrinologian erikoislääkäri, Tapani Ebeling, Oulu, 17.5. saakka
 Professori Helena Gylling, Kuopio
 Sisätautien erikoislääkäri Pirjo Ilanne-Parikka, Diabetesliitto
 Johtava lääkäri Mauri Jussila, Kangasala
 Lääketieteen lisensiaatti Petri Kaipainen, Kaarina, 17.5. saakka ja lähtien
 Ylilääkäri Päivi Kekäläinen, Joensuu, 17.5. saakka ja lähtien
 Endokrinologi Minna Koivikko, Oulu, 17.5. lähtien
 Silmätautien erikoislääkäri Eeva Orhanen, Seinäjoki
 Apulaisylilääkäri Leena Ryysy, Kotka, 17.5. saakka ja lähtien
 Professori Tapani Rönnemaa, Turku
 Osaston ylilääkäri Heikki Saha, Tampere
 Johtava lääkäri Jouko Saramies, Savitaipale
 Professori Olli Simell, Turku
 Dosentti Antti Virkamäki, Helsinki, 17.5. saakka ja lähtien
 Naistentautien ja synnytysten erikoislääkäri Marja Vääräsmäki

RAVITSEMUSTOIMIKUNTA

Puheenjohtaja:
 Erikoistutkija Jaana Lindström, Helsinki

Sihteeri:
 Ravitsemusterapeutti Liisa Heinonen, Diabetesliitto

Jäsenet:

Lehtori Sanna Aalto, Siilinjärvi
 Ravitsemusterapeutti Eliina Aro, Diabetesliitto
 Ravitsemusterapeutti Jaana Heikkilä, Turku, 17.5. lähtien
 Ravitsemusterapeutti Tuula Heikkinen, Helsinki
 Ravitsemusterapeutti Aila Kananoja, Espoo, 17.5. saakka
 Emäntä Anja Majala-Eklund, Diabetesliitto
 Ravitsemusterapeutti Eija Ruuskanen, Diabetesliitto
 Ravitsemusterapeutti Virpi Salminen, Tampere, 17.5. saakka ja lähtien
 Ravitsemusterapeutti Hanna Viitala, Tampere

DIABETES-LEHDEN TOIMITUSNEUVOSTO**Puheenjohtaja:**

Päätoimittaja Tarja Sampo, Diabetesliitto

Sihteeri:

Toimittaja Ella Manninen, Diabetesliitto

Jäsenet:

Kielenkääntäjä Margareta Gustafsson, Vantaa
 Toimitussihteeri Veli-Matti Jusi, Hämeenlinna, 17.5. saakka
 Kirjailija Lauri Levola, Turku
 Psykologi Jukka Marttila, Tampere, 17.5. lähtien
 Psykologi Helena Nuutinen, Tampere, 17.5. saakka
 Diabeteshoitaja Päivi Ruusu, Turku
 Ylilääkäri Tuula Salokangas, Järvenpää
 Ravitsemusterapeutti Mariariitta Suomensalo, Tampere
 Opinto-ohjaaja Marja-Liisa Suvela, Tampere, 17.5. lähtien

DIABETES JA LÄÄKÄRI -LEHDEN TOIMITUSKUNTA

Dosentti Liisa Hiltunen, Oulu

Dosentti Jukka Westerbacka, Helsinki

DIABETESAINEISTOJEN TOIMITUSNEUVOSTO**Puheenjohtaja:**

Tiedottaja Tiina Helminen, Diabetesliitto

Sihteeri:

Toimittaja Sinikka Torssonen, Diabetesliitto

Jäsenet:

Ravitsemusterapeutti Eliina Aro, Diabetesliitto, 17.5. saakka
 Liikuntasuunnittelija Kirsi Heinonen, Diabetesliitto, 17.5. lähtien
 Lääkäri Vuokko Kallioniemi, Diabetesliitto
 Tiedottaja Minna Kinnari, Diabetesliitto
 Diabeteshoitaja Terhikki Latvala, Seinäjoki
 Terveystieteiden lääkäri Sari Lemberg, Pirkkala, 17.5. saakka ja lähtien

Ravitsemusterapeutti Heli Pyrhönen, Mikkeli
 Diabeteshoitaja Eija Rontu, Riihimäki, 17.5. saakka ja lähtien
 Toimittaja Rasmus Wickholm, Helsinki
 Toimittaja Leila Välkevirta, Vantaa

NUORISOTOIMIKUNTA

Hesso Heikki, Lavia
 Laukkala Kati, Ikaalinen
 Majamaa Sini, Kyröskoski
 Mankki Minni, Helsinki
 Ranta Nina, Nurmijärvi

DEHKO-TYÖRYHMÄT

Ohjaus- ja seurantaryhmä

Puheenjohtaja:
 Professori Matti Uusitupa, Kuopion yliopisto

Esittelijä:
 Vs. pääsihteeri Maria Aarne, Diabetesliitto
 Pääsihteeri Leena Etu-Seppälä, Diabetesliitto 1.9.-31.12.

Sihteeri:
 Vs. sihteeri Päivi Palo, Diabetesliitto (31.8. asti)
 Sihteeri Keiju Telford, Diabetesliitto

Jäsenet:
 Ylitarkastaja Maire Kolimaa, STM
 Johtava lääkäri Pekka Koivisto, Kela
 Kehittämispäällikkö Olli Nylander, Stakes
 Hallintoylilääkäri Liisa-Maria Voipio-Pulkki, Kuntaliitto
 Tutkimusprofessori Erkki Vartiainen, Kansanterveyslaitos
 Johtaja Tommi Vasankari, UKK-instituutti
 Sihteeri Ritva Simonen, Diabeteshoitajat ry.
 Ylilääkäri Hannu Vanhanen, Sydänliitto (30.4. asti)
 Kehittämispäällikkö Marjaana Lahti-Koski, Sydänliitto (1.5. lähtien)
 Farmaseuttinen johtaja Sirpa Peura, Apteekkariliitto
 Professori Leo Niskanen, Kuopion yliopistollinen sairaala
 Apulaisyylilääkäri Ari Aimolahti, Helsingin terveystieteiden keskus
 Terveystieteiden lääkäri Nils Holmström, Mustasaaren terveystieteiden keskus
 Terveystieteiden hoitaja, Projektipäällikkö Anne Niska, Oulun terveystieteiden keskus
 Puheenjohtaja Kirsti Talsi-Sirkka, Diabetesliitto
 Päätoimittaja Heikki Hakala, Lahden seudun diabeetikot ry
 Palopäällikkö (eläkk.) Keijo Karlsson, Forssan seudun diabeetikot ry
 Palkkahallintopäällikkö Heikki Saaristo, Lohjan seudun diabetesyhdistys ry
 Toimitusjohtaja Jorma Huttunen, Diabetesliitto
 Ylilääkäri Päivi Kekäläinen, Diabetesliitto/lääkärineuvosto
 Professori Tero Kangas, Diabetesliitto
 Ylilääkäri Pirjo Ilanne-Parikka, Diabetesliitto

Laadun kehittämishankkeiden ohjausryhmä

Puheenjohtaja:

Tutkimusprofessori Marjukka Mäkelä, Stakes

Esittelijä:

Laatuasiantuntija Sari Koski, Diabetesliitto

Sihteeri:

Vs. sihteeri Päivi Palo, Diabetesliitto (31.8. asti)

Sihteeri Keiju Telford, Diabetesliitto

Jäsenet:

Lääkäri Patrik Finne, Munuais- ja Siirtopotilaiden liitto

Terveyspalvelujen johtaja Tuula Heinänen, Espoon kaupunki

Ylilääkäri Pirjo Ilanne-Parikka, Diabetesliitto

Professori Sirkka Keinänen-Kiukaanniemi, Oulun yliopisto

Päätoimittaja Eeva Ketola, Suomalainen Lääkäriseura Duodecim/Käypä Hoito –suositukset

Erikoislääkäri Jorma Lahtela, Tays

Diabeteshoitaja Paula Nikkanen, Lääkärikeskus Mehiläinen

Professori Leo Niskanen, Kuopion yliopisto

Kehittämispäällikkö Olli Nylander, Stakes

Professori Aila Rissanen, HUS

Ylilääkäri Ahti Tiusanen, Mäntsälän terveyskeskus

Asiantuntijalääkäri Klas Winell, Diabetesliitto / Conmedic Oy

Vs. pääsihteeri Maria Aarne, Diabetesliitto

Pääsihteeri Leena Etu-Seppälä, Diabetesliitto 1.9.-31.12.

Diabeteksen taloudelliset kustannukset Suomessa 1998 – 2007 -tutkimuksen ohjausryhmä

Puheenjohtaja:

Professori Pekka Rissanen, Tampereen yliopisto

Esittelijä:

Tutkija Tiina Tampsi-Jarvala, Diabetesliitto

Sihteeri:

Vs. sihteeri Päivi Palo, Diabetesliitto (31.8. asti)

Sihteeri Keiju Telford, Diabetesliitto

Jäsenet:

Vs. pääsihteeri Maria Aarne, Diabetesliitto

Pääsihteeri Leena Etu-Seppälä, Diabetesliitto 1.9.-31.12.

Toimitusjohtaja Jorma Huttunen, Diabetesliitto

Professori Tero Kangas

Tutkimuspäällikkö Miika Linna, Stakes

Professori Antti Reunanen, Kansanterveyslaitos

Hallintoylilääkäri Liisa-Maria Voipio-Pulkki, Kuntaliitto

Laatuasiantuntija Sari Koski, Diabetesliitto

HENKILÖKUNTA**VIESTINTÄ- JA JULKAISUTOIMINTA**

Helminen-Savonjousi Tiina	tiedottaja
Kinnari Minna	tiedottaja
Lyytinen-Väänänen Mervi	toimittaja, virkavapaalla 1.1.-31.12.
Manninen Ella	toimitussihteeri
Sampo Tarja	viestintäpäällikkö

Yli 6 kk kestäneet määräaikaiset työsuhteet	
Torssonen Sinikka	toimittaja

JÄRJESTÖTOIMINTA

Heikkinen Mervi	aluesuunnittelija, toimipaikka Helsinki, 17.10. saakka
Lehto Tuula	järjestöpäällikkö
Multanen Kati	aluesuunnittelija, toimipaikka Tampere
Kallio Tarja	aluesuunnittelija, toimipaikka Seinäjoki 2.11. saakka
Räihä Eija	aluesuunnittelija, toimipaikka Rovaniemi 23.10. saakka
Turunen Terhi	aluesuunnittelija, toimipaikka Kuopio

KUNTOUTUS, KOULUTUS JA ASIANTUNTIJATOIMINTA

Aro Eliina	ravitsemusterapeutti
Hannukainen Katherine	vastaava opetushoitaja
Heinonen Kirsi	liikuntasuunnittelija
Heinonen Liisa	ravitsemusterapeutti
Hilander-Sihvonen Anne	opetushoitaja, virkavapaalla 1.1.-31.12.
Himanen Outi	koulutuspäällikkö
Holopainen Pirjo	opetushoitaja
Huhtanen Jaana	jalkojenhoitaja
Hämäläinen-Myllymäki Kati	liikuntasuunnittelija
Härmä-Rodriguez Sari	opetushoitaja
Ilanne-Parikka Pirjo	ylilääkäri
Jylhä Anneli	opetushoitaja
Kallioniemi Vuokko	lääkäri
Kankaanpää Satu	opetushoitaja
Majala-Eklund Anja	emäntä
Marttila Jukka	psykologi
Mathlin Annette	koulutussihteeri
Nuutinen Helena	psykologi
Ojala Maija	opetushoitaja, osa-aikaeläkkeellä
Paronen Tiina	kurssisihteeri
Ruuskanen Eija	ravitsemusterapeutti
Salonen Kristiina	opetushoitaja
Telford Timo	yöpäivystäjä/vapaa-ajanohjaaja, 31.11. saakka
Toivonen Pirkko	kurssisihteeri

Ravitsemispalvelu

Karvonen Terhi	keittäjä
Laiho Inga	apuemäntä
Lintula Satu	ravitsemistyöntekijä
Mäkinen Minna	ravitsemistyöntekijä
Mäkinen Sanna	ravitsemistyöntekijä
Santavuori Tiina	ravitsemistyöntekijä, vuorotteluvapaa 29.4-27.7

YLEISHALLINTO

Huttunen Jorma	toimitusjohtaja
Koivuneva Riitta	sosiaali- ja terveystieteellinen asiantuntija

DIABETEKSEN EHKÄISYN JA HOIDON KEHITTÄMISOHJELMA (Dehko)

Etu-Seppälä Leena	pääsihteeri 1.9. alkaen
Telford Keiju	sihteeri 1.9. alkaen

Yli 6 kk kestäneet määräaikaiset työsuhteet

Aarne Maria	pääsihteeri 31.8. saakka, koulutusvastaava 1.9. alkaen
Bierganns Enna	tiedottaja 1.8. alkaen.
Humaloja Inkeri	tiedottaja 31.7. saakka
Jarvala Tiina	kustannustutkija
Koski Sari	laatuasiantuntija
Palo Päivi	sihteeri 31.8. saakka

5th WORLD CONGRESS ON PREVENTION OF DIABETES AND ITS COMPLICATIONS (WCPD)

Etu-Seppälä Leena	pääsihteeri 31.8. saakka
Telford Keiju	sihteeri 31.8. saakka

Yli 6 kk kestäneet määräaikaiset työsuhteet

Bierganns Enna	tiedottaja 31.7. saakka
----------------	-------------------------

TYYPIN 2 DIABETEKSEN EHKÄISYOHJELMAN TOIMEENPANOCHANKE

Kiuru Satu	sihteeri
------------	----------

Yli 6 kk kestäneet määräaikaiset työsuhteet

Saaristo Timo	valtakunnallinen koordinaattori
Hyytiä Arja	aluekoordinaattori, toimipaikka Seinäjoki
Korpela Kaija	aluekoordinaattori, toimipaikka Jyväskylä
Lehmusaho Mervi	aluekoordinaattori, toimipaikka Kuopio
Pesonen Karita	aluekoordinaattori, toimipaikka Oulu
Pölönen Auli	aluekoordinaattori, toimipaikka Tampere

TALOUSHALLINTO

Haavisto Mirja	taloussuunnittelija
Hietaharju Taina	taloussihteeri
Muranen Soile	taloussihteeri
Mäkinen Anneli	taloussihteeri
Riihelä Jarmo	talouspäällikkö

TOIMISTOPALVELUT

Frang Seija	osastosihteeri
Honkanen Malla	toimistos sihteeri
Kavala Sari	jäsenasiainhoitaja
Mattila Juha	myyntisihteeri
Qureshi Sirpa	toimistos sihteeri

Yli 6 kk kestäneet määräaikaiset työsuhteet
Eskelinen Riitta toimistos sihteeri

MARKKINOINTI

Pentti Tarja	myyntisihteeri
--------------	----------------

KIINTEISTÖ

Kari Hannu	kiinteistönhoitaja
Laaksonen Liisa	laitoshuoltaja

Yli 6 kk kestäneet määräaikaiset työsuhteet
Lehto Erkki kiinteistönhoitaja

Suomen Diabetesliitto ry

TULOSLASKELMA

1.1.-31.12.2008

1.1.-31.12.2007

Varsinainen toiminta

Tuotot

Viestintä ja julkaisutoiminnan tuotot	1 242 485,87	1 216 105,38
Järjestötoiminnan tuotot	88 911,90	82 842,70
Kuntoutus ja koulutustoiminnan tuotot	1 791 298,41	1 660 878,02
Ruotsinkielisen toiminnan tuotot	8 583,09	7 393,56
Muun varsinaisen toiminnan tuotot	484 304,53	299 993,46
RAY:n kohdennetut A-avustukset	542 000,00	789 000,00
RAY:n projektiavustukset	176 048,00	392 590,00
Muut julkiset avustukset	50 000,00	59 537,38
Yhteensä	4 383 631,80	4 508 340,50

Kulut

Palkat ja palkkiot	-2 660 749,92	-2 504 054,98
Henkilöstösivukulut	-573 716,85	-558 458,82
Muut kulut		
Viestintä ja julkaisutoiminnan kulut	-996 497,53	-911 545,39
Järjestötoiminnan kulut	-342 621,41	-326 866,30
Kuntoutus ja koulutustoiminnan kulut	-710 575,93	-639 947,02
Ruotsinkielisen toiminnan kulut	-29 783,37	-29 418,51
Muun varsinaisen toiminnan kulut	-639 792,03	-702 016,54
Poistot	-122 977,64	-93 609,83
Yhteensä	-6 076 714,68	-5 765 917,39

Varsinaisen toiminnan kulujäämä

-1 693 082,88

-1 257 576,89

Varainhankinta

Tuotot

Jäsenmaksut	289 383,40	293 066,32
Muut varainhankinnan tuotot	568 016,81	911 749,09
Yhteensä	857 400,21	1 204 815,41

Kulut

Palkat ja palkkiot	-139,13	-9 808,84
Henkilöstösivukulut	-3,86	-2 954,45
Muut kulut	-232 867,13	-204 246,66
Yhteensä	-233 010,12	-217 009,95

Varainhankinnan kate

624 390,09

987 805,46

WCPD 2008 kongressi

Tuotot		61 855,00
Muut tuotot	932 672,77	
RAY-avustus	200 000,00	
Tuotot yhteensä	1 132 672,77	61 855,00
Kulut		
Palkat ja palkkiot	-58 934,90	-71 227,06
Henkilöstösivukulut	-12 948,62	-15 758,89
Muut kulut	-851 385,78	-135 561,67
Siirto taseeseen/taseesta	-171 184,84	160 692,62
Kulut yhteensä	-1 094 454,14	-61 855,00
Yhteensä	38 218,63	0,00
Sijoitus- ja rahoitustoiminta		
Tuotot	43 729,51	46 613,64
Kulut	-57,81	-10 000,00
Sijoitus- ja rahoitustoiminnan kate	43 671,70	36 613,64
Tulos ennen satunnaisia eriä	-986 802,46	-233 157,79
Yleisavustukset		
RAY-avustus	852 000,00	635 000,00
Tilikauden tulos	-134 802,46	401 842,21
Omakatteinen Stipendirahasto		
Tuotot	19 400,83	101 840,15
Kulut	-91 339,71	-16 153,32
	-71 938,88	85 686,83
	0,00	0,00
Tilikauden yli-/alijäämä	-134 802,46	401 842,21

Suomen Diabetesliitto ry

TASE 31.12.2008

VASTAAVAA	31.12.2008	31.12.2007
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
Muut pitkävaikutteiset menot	16 912,56	25 358,61
	16 912,56	25 358,61
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Maa- ja vesialueet	31 094,31	31 094,31
Rakennukset	1 746 575,78	549 386,72
Koneet ja kalusto	346 346,90	279 099,59
	2 124 016,99	859 580,62
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hank.	32 977,59	35 520,07
SIJOITUKSET		
Muut osakkeet ja osuudet	15 977,85	15 977,85
OMAKATTEINEN STIPENDIRAHASTO		
Siirtosaamiset	2 233,58	2 363,86
Rahoitusarvopaperit	221 740,67	340 264,91
Rahat ja pankkisaamiset	321 746,70	280 031,06
	545 720,95	622 659,83
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
VAIHTO-OMAISUUS		
Diabetesaineisto	124 043,64	117 625,99
Myyntitavarat	48 878,75	50 405,97
	172 922,39	168 031,96
SAAMISET		
Myyntisaamiset	144 281,46	96 723,65
Siirtosaamiset	167 803,20	327 611,98
Nostamaton RAY-avustus	22 817,00	171 164,00
Nostamattomat muut avustukset	10 000,00	8 000,00
WCPD 2008 kongressisaamiset	0,00	171 184,84
	344 901,66	774 684,47
RAHOITUSARVOPAPERIT		
Osakkeet ja osuudet	2 937,83	2 937,83
	2 937,83	2 937,83

RAHAT JA PANKKISAAMISET	609 234,91	1 134 747,63
	3 865 602,73	3 639 498,87
Suomen Diabetesliitto ry		
VASTATTAVAA	31.12.2008	31.12.2007
OMA PÄÄOMA		
Edellisten tilikausien ylijäämä	1 234 395,66	832 553,45
Testamenttirahasto	944 382,53	944 382,53
Tilikauden yli- /alijäämä	-134 802,46	401 842,21
	2 043 975,73	2 178 778,19
SIDOTUT RAHASTOT		
OMAKATTEINEN STIPENDIRAHASTO		
Rahaston pääoma	617 659,83	531 973,00
Tilikauden yli-/alijäämä	-71 938,88	85 686,83
Lyhytaikainen vieras pääoma	0,00	5 000,00
	545 720,95	622 659,83
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Stipendirahastolaina	40 000,00	
	40 000,00	
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Stipendirahastolainan vuosilyhennys	10 000,00	
Ostovelat	228 768,94	284 242,73
Muut lyhytaikaiset velat	85 808,78	68 748,15
Siirtovelat	911 328,33	485 069,97
	1 235 906,05	838 060,85
	3 865 602,73	3 639 498,87

TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

Diabetesliiton tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolain säännösten ja Raha-automaattiyhdistyksen ohjeistuksen mukaisesti.

Tuloutusperiaate

Suoritteiden myynti tuloutetaan sillä hetkellä, kun tuote tai palvelu on luovutettu sovittujen toimitusehtojen mukaisesti asiakkaalle.

Käyttöomaisuus

Käyttöomaisuus on arvostettu taseessa alkuperäiseen hankintamenuon vähennettynä poistoilla ja Raha-automaattiyhdistyksen investointiavustuksella.

Käyttöomaisuuden poistoperiaatteet:

Rakennuksista 2,5 %:n menojäännöspoisto
Irtaimistosta 15 %:n menojäännöspoisto
IT-irtaimistosta ja IT-ohjelmistoista 20 %:n tasapoisto
Tontin arvosta ei tehdä poistoja

Normaalit kunnossapito ja korjauskustannukset kirjataan sen tilikauden kuluksi, jolloin ne ovat syntyneet.

Merkittävät kone- ja laitehankinnat sekä parannusinvestoinnit aktivoidaan ja poistetaan em. poistoperiaatetta noudattaen.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus esitetään taseessa hankintamenuon tai sitä alemman luovutushinnan määräisenä. Hankintamenuo määritellään fifo-periaatetta noudattaen.

Myyntisaatavat

Myyntisaatavat arvostetaan käypään arvoon. Luottotappiot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jolla ne havaitaan.

Sijoitukset

Sijoitukset arvopapereihin arvostetaan hankintamenuon tai sitä alemmaan markkina-arvoon.

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Suomen Diabetesliitto ry:n liittovaltuustolle

Olemme tarkastaneet Suomen Diabetesliitto ry:n toimintakertomuksen, kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.2008 - 31.12.2008. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen vastuu

Hallitus vastaa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että ne antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Hallitus vastaa myös kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Tilintarkastajan tulee suorittaa tilintarkastus Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti ja sen perusteella antaa lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää ammattieettisten periaatteiden noudattamista ja tilintarkastuksen suunnittelua ja suorittamista siten, että saadaan kohtuullinen varmuus siitä, että tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa ei ole olennaisia virheellisyyksiä ja että hallituksen jäsenet ja yhdistyksen toimihenkilöt ovat toimineet yhdistyslain mukaisesti.

Tilintarkastustoimenpiteillä tulisi varmistua tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen lukujen ja muiden tietojen oikeellisuudesta. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan ja arvioihin riskeistä, että tilinpäätöksessä on väärinkäytöksestä tai virheestä johtuva olennainen virheellisyys. Tarvittavia tarkastustoimenpiteitä suunniteltaessa arvioidaan myös tilinpäätöksen laadintaan ja esittämiseen liittyvää sisäistä valvontaa. Lisäksi arvioidaan tilinpäätöksen yleistä esittämistapaa, tilinpäätöksen laatimisperiaatteita sekä johdon tilinpäätöksen laadinnassa soveltamia arvioita.

Tilintarkastus on suoritettu Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Käsityksemme mukaan olemme suorittaneet tarpeellisen määrän tarkastustoimenpiteitä lausuntoamme varten.

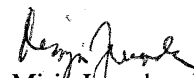
Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös, joka osoittaa 134.802,46 euron alijäämää ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot yhdistyksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista ja vastuuvapauden myöntämistä hallituksen jäsenille ja muille tilivelvollisille tarkastamaltamme tilikaudelta.

Tampereella, maaliskuun 31. päivänä 2009

Tero Lindell, KHT

Mirja Juusela, KHT